

2025./2026. sezona
CETURTĀ ATLASĒS ANKETA

Klusais okeāns

1. Izlasi tekstu par Kluso okeānu un ievieto trūkstošo/izsvītro lieko! Iekavās ieraksti atbilstošā attēla numuru! (12 p.)

Klusais okeāns ir lielākā un dziļākā pasaules okeāna daļa. Tas apskalo Eirāzijas **rietumus/ austrumus** un Austrāliju, kā arī Ziemeļamerikas un Dienvidamerikas **rietumu/ austrumu** piekrasti. Klusais okeāns ir pasaules okeāna daļa ar lielāko salu skaitu. Pie Austrālijas kontinenta atrodas plašs ģeogrāfiskais reģions, kas sastāv no salām – _____ (**Okeānija**), ko sīkāk var iedalīt Melanēzijā, Mikronēzijā un _____ (**Polinēzijā**).

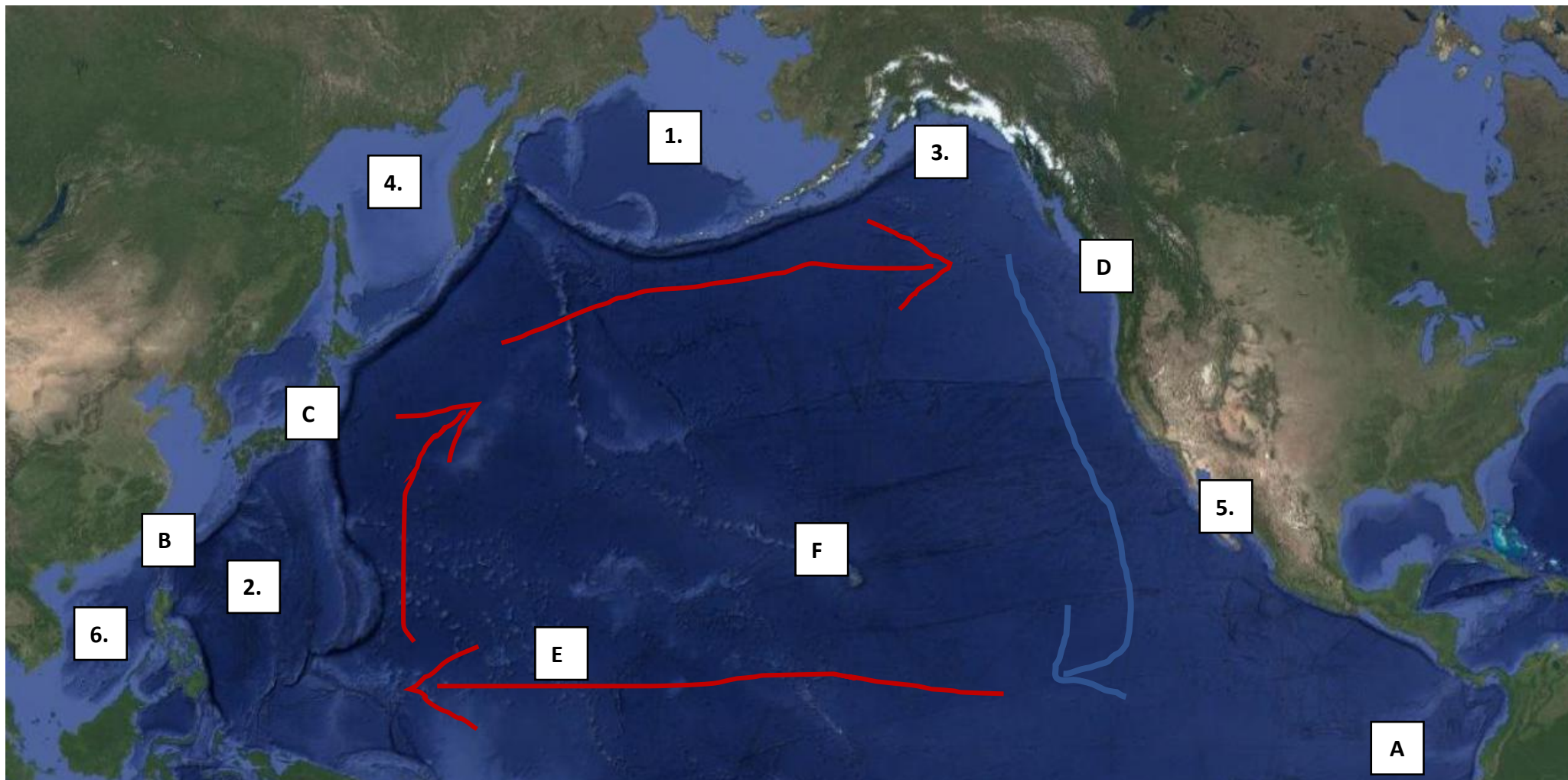
Pakava formas loks ap Klusā okeāna tektonisko plātņi, kas iesaukts par _____ (**Uguns loku/gredzenu**), ir vieta, kur ļoti bieži novērojamas zemestrīces.

Šajā reģionā atrodas apmēram $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} / \frac{2}{3}$ no pasaules vulkāniem.

Okeāna nosaukums radies, kad portugāļu jūrniece Fernāns Magelāns (redzams 4. attēlā), _____ (**16**) gs. veicot ceļojumu ap zemeslodi, Klusā okeāna ceļa posmā piedzīvoja mērenus laikapstākļus bez vētrām. Viņš to iesauca par _____ ("**Pacífico**") jeb, tulkojot latviski, par mierīgo okeānu. Pirms eiropiešu ierašanās Kluso okeānu apceļoja vietējie iedzīvotāji ar bambusa (redzams 3. attēlā) plostiem. Šo pasaules okeāna daļu airu laivā virzienā no Dienvidamerikas uz _____ (**Āziju**) šķērsojis arī latviešu ceļotājs _____ (**Kārlis Bardelis**), kļūstot par pirmo cilvēku, kurš veicis šādu braucienu.

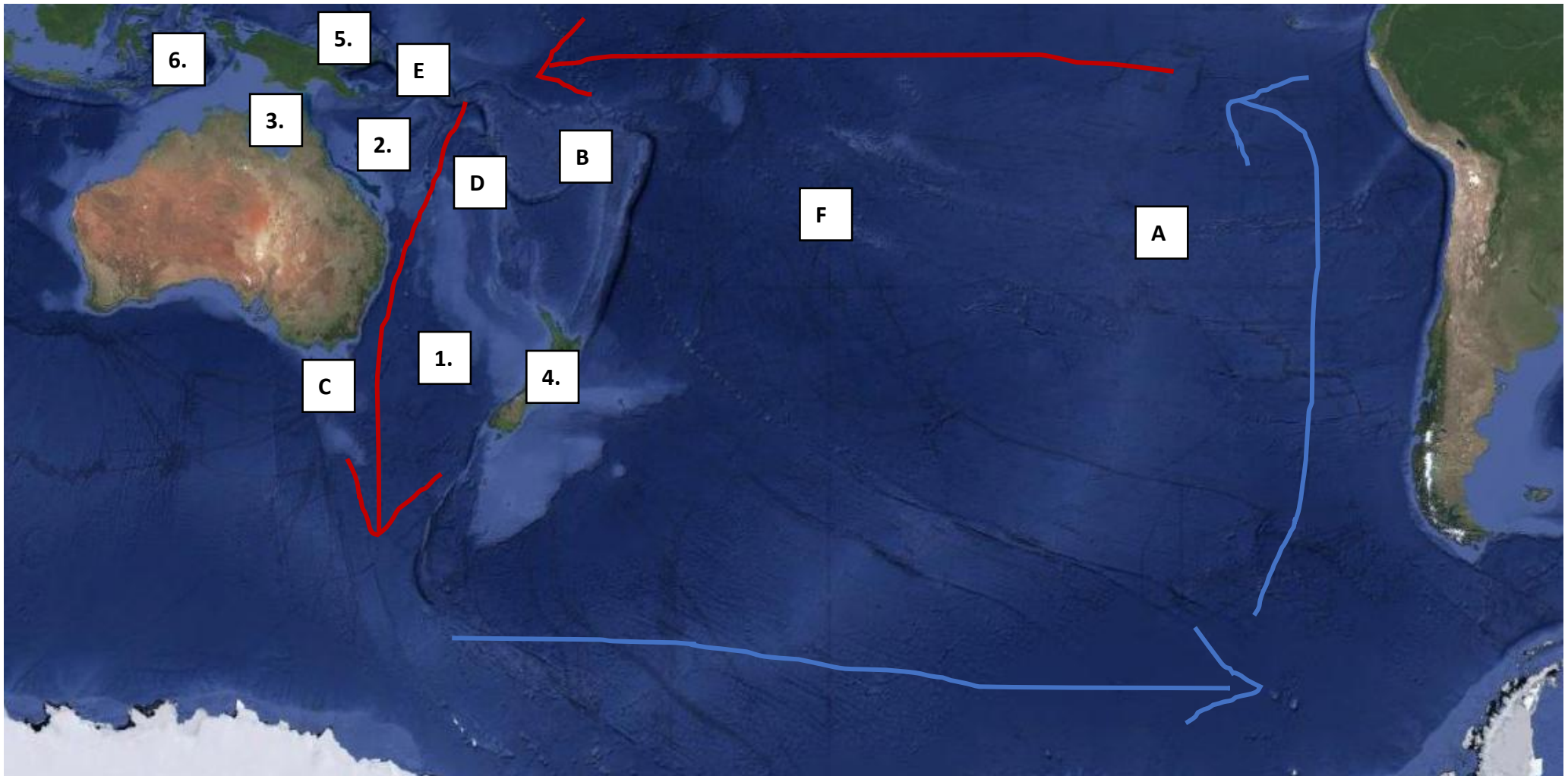

2. Aplūko kartes un izpildi uzdevumus! (20 p.)

Kartē, kur redzams Klusais okeāns ziemeļu puslodē:

- ar atbilstošo ciparu atzīmē jūras un līčus: 1) Beringa jūra; 2) Filipīnu jūra; 3) Aļaskas līcis; 4) Ohotskas jūra; 5) Kalifornijas līcis; 6) Dienvidķīnas jūra (3 p.)
- ar atbilstošo burtu atzīmē salas un salu grupas: A) Galapagu salas; B) Taivāna; C) Honsju; D) Vankūvera; E) Māršala salas; F) Havaju salas (3 p.)
- iezīmē Klusā okeāna ziemeļu straumi, Ziemeļkvatoriālo straumi, Kurosio straumi un Kalifornijas straumi, ar **sarkanām līnijām** un bultiņām siltās straumes, ar **zilo krāsu** un bultiņām – aukstās. (4 p.)

Kartē, kur redzams Klusais okeāns dienvidu puslodē:

- ar atbilstošo ciparu atzīmē jūras, līčus, šaurumus: 1) Tasmana jūra; 2) Korāļļu jūra; 3) Karpentārija līcis; 4) Kuka šaurums; 5) Bismarka jūra; 6) Bandas jūra (3 p.)
- ar atbilstošo burtu atzīmē salas un salu grupas: A) Lieldienu sala; B) Fidži salas; C) Tasmānija; D) Grantēra; E) Zalamāna salas; F) Tubuai (3 p.)
- iezīmē Dienvidekvatoriālo straumi, Austrālijas straumi, Peru (Humbolta) straumi un Rietumvēju straumi, ar **sarkanām līnijām** un bultiņām siltās straumes, ar **zilo krāsu** un bultiņām – aukstās (4 p.)

3. Vārdu režģī atrodi un apvelc nosaukumus tikai tiem organismiem, kas apdzīvo Kluso okeānu un tā piekrasti, un ievieto tos pie atbilstošā apraksta! Nosaukumi paslēpti arī diagonāli. (24 p.)

L	O	S	K	A	I	Ē	Z	O	A	S	J	U	A	Š	O	Ī	A	L	U
R	E	F	O	S	I	Ļ	Ķ	M	V	I	L	Č	Ņ	A	M	B	Ģ	E	M
D	Ž	E	M	Ā	H	S	D	O	D	O	E	Z	Ī	G	R	I	J	M	S
I	Z	N	A	L	V	I	S	Ē	Ī	R	I	Ā	O	A	K	Z	Ā	U	Ž
M	I	Ē	C	O	M	A	I	Z	E	S	K	O	K	S	P	O	L	R	O
U	V	O	I	Ļ	U	N	Ž	I	O	S	R	A	G	Ū	S	B	N	S	P
A	S	L	R	A	J	A	Ī	Ģ	N	M	F	R	L	I	Ķ	E	H	T	A
H	I	N	Š	M	I	K	Ā	Ī	I	Ē	S	A	S	Ā	S	N	E	L	Ī
L	O	Ā	T	A	U	S	F	S	O	I	T	G	O	T	N	A	I	S	D
Ž	R	A	G	S	O	L	Ū	S	Č	P	A	K	S	V	S	S	O	Z	A
I	P	O	Z	A	E		N	O	Ū	S	V	Ā	F	A	E	T	U	Š	O
N	U	Ī	O	D	S	L	A	Ņ	S	I	S	A	Č	L	Š	E	O	R	Č
B	S	Ļ	Ķ	E	R	P	F	Ž	K	O	M	R	A	Ā	I	S	M	O	Z
L	E	Č	O	P	Ū	O	A	D	A	Ņ	U	A	U	E	U	P	O	T	U
Ķ	Z	R	D	F	A	G	L	Ģ	S	D	Ķ	U	R	K	T	I	K	A	O
I	Z	I	O	A	S	A	I	D	T	Ū	U	K	N	T	I	E	S	N	Ē
Č	R	S	L	M	T	Ā	Ž	P	E	S	D	Ā	H	O	U	Ž	R	G	P
O	L	M	P	O	O	S	I	Č	A	U	O	R	A	Ī	L	E	L	P	I
V	A	S	I	J	Ņ	N	E	Š	U	S	Ē	I	Ķ	G	F	A	T	A	G
O	B	Č	Ģ	S	K	R	O	N	I	A	S	J	M	O	A	O	N	L	U
Z	Ē	L	U	S	Ā	O	O	S	L	Ā	O	A	B	M	C	R	O	M	Z
S	I	D	A	I	J	E	I	N	A	R	V	R	L	I	S	Ņ	I	A	M
P	N	O	F	M	I	Z	G	H	I	K	Ļ	O	S	A	Ā	L	U	S	Ž
A	L	C	O	E	S	D	T	Z	I	S	E	Ī	J	M	O	T	E	V	A
R	U	S	I	S	M	O	L	Ķ	I	R	U	R	G	Z	I	V	S	Ē	O

Araukārija – senas izcelsmes skujkoks, kas mezozoja ērā bijis sastopams visā pasaulē, tādēļ atrodams fosilajos nogulumos. Mūsdienās 13 endēmiskās sugas izplatītas Jaunkaledonijā, taču citi šīs ģints augi sastopami Jaungvinejā, Austrālijā un Dienvidamerikā.

Zilonronis – plēsējs, kas apdzīvo Klusā okeāna austrumu piekrasti. Tēviņiem ir īpatnēji snuķi un bieza āda pie krūškurvja, ko tie izvērš un kustina, lai vairošanās periodā pievērstu mātišu uzmanību. (skatīt attēlu)

Raja – skrimšļzivs. Raksturīgs saplacināts ķermenis, lielas krūšu spuras, kas saaugušas ar galvu, un žaunas uz vēdera. Pasaules okeānā sastopamas vairāk nekā 600 sugas.

Astonkājis – gliemis un galvkājis, kas apdzīvo pasaules okeāna piekrasti, sekļus ūdeņus un arī dziļūdeni. Attēlā redzams ģints *Grimpotoothis* pārstāvis ar ausīm līdzīgām spurām. Šīs ģints dzīvnieki novēroti līdz pat 7000 m dziļumā.

Delfīns – nosaukums, kas apzīmē gan saldūdens, gan okeāna zīdītājus. Lielākais grupas pārstāvis ir zobenvaļis *Orca orcinus*. Pieaudzis tēviņš vidēji sver 6 tonnas.

Rotangpalma – ļoti dzeloņainu augu grupa, kas ietver apmēram 600 sugas. Aug pārsvarā DA Āzijā un Malajas arhipelāga salās, galvenokārt lietusmežos. Stīgu augšanas ātrums labvēlīgos gados sasniedz apmēram 6–7 m gadā, tādēļ augus izmanto dažādu pītu priekšmetu, arī mēbeļu, ražošanā. (skatīt attēlus)

Ežzivs – kaulzivs, kas norij ūdeni vai piepūšas ar gaisu, tādējādi palielinot ķermeņa formu un izplešot dzeloņus, lai aizsargātos no plēsējiem. Apdzīvo mērenos un tropiskos pasaules okeāna ūdeņus. Lai gan zivs ir bīstami toksiska, to daudzviet Āzijā, piemēram, Japānā uzskata par delikatesi.

Čūskaste – jūraszvaigznēm un jūrasežiem radniecīgs dzīvnieks, kas barojas un pārvietojas pa okeāna gultni, kustinot garos starus. Lielākā daļa sugu apdzīvo vietas >200 m dziļumā. (skatīt attēlu)

Kirurgzivs – krāsaina kaulzivs, kas sastopama tropu klimata joslas koraļļu rifos. Nosaukums radies no kaula plātnītēm *Acanthurus* astes spurās, kas atgādina skalpeļa formu.

Kalāns – sabiedriska sermuļu dzimtas zīdītājs, kas izplatīts Klusā okeāna ziemeļu piekrastē. Raksturīgs pasaulē biežākais kažoks, kas nezaudē siltumu. Barojas ar vēzveidīgajiem, to čaulas sitot pret akmeni, ko izmanto kā darbarīku. Lai peldot ietaupītu enerģiju, pārvietojas, saķeroties kopā un „plostojo”. (skatīt attēlu)

Zobenaste – posmkājis, vienīgā suga savā organismu kārtā. „Dzīvojoša fosilija”, radniecīgi organismi okeāna piekrastes apdzīvoja mezozoja ērā. Asinīs skābekli piesaista varš, nevis dzelzs, tādēļ tām ir koši zila krāsa.

Maizeskoks – zīdkoku dzimtas kokaugs, kura augļus bieži izmanto pārtikā. Sākotnēji izplatīts Okeānijas salās, taču kolonizācijas rezultātā mūsdienās aug vairāk nekā 90 tropu joslas valstīs. (skatīt attēlu)

5. Atbildi uz jautājumiem un izpildi uzdevumus! (13 p.)

Kā sauc salu valsti ar īpašu rituālu, kurā ar koka stīgu piesieti vīrieši lec no 20–30 m augstiem koka torņiem un kas var tikt uzskatīts par iedvesmu mūsdienu lēkšanai ar gumiju?

Vanuatu

Kā vietējie iedzīvotāji sauc Lieldienu salā (*Rapa nui*) redzamās statujas, kas iekļautas UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā? Moai

Kas ir Filipīnu nacionālais augs? Kā pareizi sauc krūmu, kuram Latvijā bieži izmanto šo pašu nosaukumu? (2 p.)

Filipīnu nacionālais augs ir (Sambaka) jasmīns (*Jasminum sambac*). Latvijā šo pašu nosaukumu izmanto citam augam – parastajam filadelfam (*Philadelphus coronarius*).

Uzraksti, kurai Klusā okeāna valstij atbilst katrs ģerbonis!

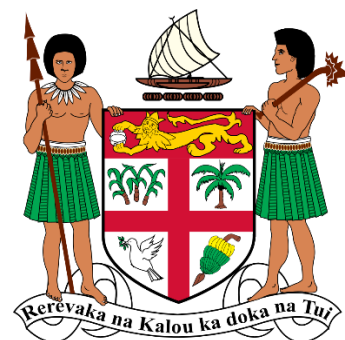
1. Zalamānu salas

2. Nauru

3. Kuka salas

4. Fidži

Kāds organisms attēlots 3. ģerboņa kreisajā pusē? Uzraksti latvisko un latīnisko nosaukumu!

Lidzivs, planierzivs (*Exocoetidae*)

Kāds augs attēlots 4. ģerboņa kreisās puses augšdaļā? Uzraksti latvisko un latīnisko nosaukumu!

Cukurniedre (*Saccharum officinarum*)

Klusajā okeānā (no 35° līdz 42° Z p., no 135° līdz 155° R g.) sakrājies milzīgs daudzums plastmasas atkritumu – gan mazu (arī mikroskopisku) daļiņu veidā, gan lielākos gabalos. Daži no plastmasas gabaliem ir pat 50 gadus veci, un plastmasas ar katru gadu paliek arvien vairāk. No kurienes rodas šī plastmasa? Kāpēc plastmasa krājas tieši šajā vietā? Paskaidro saviem vārdiem! (3 p.)

Plastmasa rodas gan no piekrastes valstu (it īpaši rūpnieciski attīstīto, piemēram, Ķīnas) radītā

piesārņojuma iekšzemes ūdeņos, gan no kuģu transporta. Plastmasa krājas šajā vietā, jo okeāna

straumes veido riņķveida kustību, kas atkritumus sagrūž Klusā okeāna ziemeļu daļas centrā.

4. Saliec secīgi! (8+2 p.)

Sakārto valstis pēc to teritorijā esošo salu skaita, sākot ar mazāko:

- A Japāna (14 125) B Samoa (10) C Jaunzēlande (>600) D Vanuatu (83)

B	D	C	A

Sakārto valstis pēc to augstākajām virsotnēm, sākot ar zemāko:

- A Indonēzija (4884 m) B Filipīnas (2954 m) C Tuvalu (5 m) D Japāna (3776 m)

C	B	D	A

Sakārto Klusā okeāna dziļvagas pēc to dziļākajām vietām, sākot ar seklāko:

- A Tongas dziļvaga B Marianas dziļvaga C Peru-Čīles dziļvaga D Vidusamerikas
dziļvaga

D	C	A	B

Sakārto salas un salu grupas pēc to laika joslas, sākot ar UTC+0 un skatoties austrumu virzienā:

- A Taivāna B Nauru C Havaju salas D Papua-Jaungvineja

A	D	B	C

Kāpēc netālu esošās Lainas salas un Havaju salas ir ar izteiktu atšķirību starp laika joslām? (2 p.)

Starp šīm salām ir starptautiskā datuma maiņas līnija. Lainas salas ir Kiribati valsts daļa, tādēļ tām ir

vienāda laika zona ar pārējo valsts teritoriju.

📌 **PAR ANKETAS KĀRTĪBU UN SALASĀMĪBU – 2 PAPILDU PUNKTI!**

📌 **ATBILŽU IESŪTĪŠANAS TERMIŅŠ NO 1. LĪDZ 29. APRĪLIM.**

ZIŅAS PAR KOMANDU

Komandas nosaukums:

Skola, klase: _____

Komandas kontaktinformācija (vēlams, skolotāja):

E-pasts: _____

Telefona numurs: _____

IESNIEDZOT ŠO ANKETU, ESMU IEPAZINIES AR KONKURSA NOLIKUMU!